

Приказ књиге "Политика за децу" Јоване Папан, Службени гласник, 2018

Некада давно, у двадесетом веку, каже легенда, деца су се плашила родитеља и наставника. Стрепела су од родитељских састанака и праведног гнева који би уследио уколико има проблема у школи. Требало је издржати тираду и дочекати пресуду у виду забрана излазака, телефонирања - или још драстичнијих мера...

Данас би овакво понашање родитеља у најмању руку било окарактерисано као бизарно, а у понеким државама родитељи би могли да буду кажњени затвором - па и одузимањем детета.

О овим обртима, променама духа времена и многим другим аспектима родитељства који се тичу како политичкој и јавног, тако и оног приватног (некада се говорило 'кућног') - говори збирка есеја Јоване Папан "Политика за децу". Текстови су настајали од 2006. до 2018. на Интернету, стварајући преко потребну културолошку нишу промишљеног говора о темама родитељства, васпитања и одрастања у времену турбокапитализма, глобализације и домаће транзиције. У исто време, ауторка је стварала и сопствену 'фокус групу', као млада мајка троје деце.

"Политика за децу" Јоване Папан - огледало за одрасле

Пише: Драгана Кањевац
среда, 17 април 2019 10:35

За оне који очекују сентименталне тестове о нашим анђелима и брижним супер родитељима, следи поприличан ударац у плексус. Јована Папан успешно руши стереотипе и својеврсну кокетерију, готово усађену у родитељски дискурс - критички посматра своје родитељске саплеменике и сапатнике, омамљене тренутним модама као и бројним захтевима савременог (мало)грађанског родитељства.

Активно истражујући савремене текстове и изворе о васпитању и родитељству, текстови Јоване Папан описују један суморни, анти-утопијски свет у којој деца владају поводљивим родитељима, доносе одлуке о породичном буџету, па и одласку у школу, а свака врста васпитавања може лако бити окарактерисана као притисак на младу психу, укратко - насиље.

Пише: Драгана Кањевац
среда, 17 април 2019 10:35

Домаћа свакодневица такође је пуна примера бесних родитеља који одлазе у школе да изрибају наставнике који су се огрешили о њихово чедо (које код куће све зна али ето, наставник га траумира...) Сви знамо пријатеље (или смо то ми сами!) који живот проводе возећи своје мале Ђоковиће, Погорелиће, будуће спортске балетске и музичке звезде – са тренинга у музичку школу, чекају их већ полумртви да будуће Анђелине Џоли и Бредови Питови заврше свој час глуме...па сутра све поново.

Рекло би се да је савремени ултиматум 'срећно дете или смрт' баш добра и позитивна ствар. Наравно постоје ту и мала ограничења, као што је, на пример, право деце да се играју на игралишту. У есеју Под стакленим звоном, ауторка наводи податак да је у Великој Британији забележено драстично смањење трајања самосталног боравка детета на отвореном простору. Површина којом се деветогодишње дете самостално креће девет је пута мања него 1970. године. Као разлог наводи се родитељски страх за дечју безбедност - иако статистике показују да је данас ситуација безбеднија него поменуте 1970. Исти есеј наводи случај 'најгоре мајке на свету' и моралне панике која је уследила након текста њујоршке новинарке Леноре Скенази и признања да је пустила деветогодишњег сина да се сам превезе метроом.

Савремена хиперзаштита деце ствара 'генерацију килаваца' како каже Папан, неспособних за живот, али зато са високом свешћу о својој посебности - и сходно томе, високим захтевима према околина.

Не слути на добро.

За почетак - враћају се под окриље бесплатног зивота и услужних родитеља. Ауторка наводи да се старији миленијалци већ означавају у савременим анализама као 'бумеранг генерација'. Ова генерација "повратника" увиђа да су слобода и самосталност прецењене вредности које захтевају поприлично цимање и губитак удобности. Ето, до сада су психолози обрађивали проблем "празног гнезда", то јест психолошке празнине коју су родитељи осамостаљене деце осећали после њиховог одласка – изгледа да ће им се убудуће јављати клијенти са синдромом "крцатог гнезда", препуног одраслих птица, то јест зрелих људи који и даље живе у својим дечјим собама..

Судећи по есеју Господари из сенке, појединим родитељима је и глава угрожена од стране својих нежних "малишана", те се наводи да је у Европи све присутније насиље над родитељима. "Срећно дете" не само да је агресивно него је и неспособно – суморни британски извештаји показују да расте број деце која први разред уписују у пеленама!

Пакао политичке коректности такође је тема коју Јована Папан радо обрађује. Екстреми у државној заштити деце од сексуалног насиља као што је познати скандал одузимања деце породици Настић у Калифорнији, показују други пол, тамну страну и нечисту савест хиперцивилизације - путем хиперсексуализације деце. Парадокс ове, како каже ауторка, "педофиизације друштва" је да друштво на децу све више гледа очима педофила. Један од наведених примера овог парадокса је и криза британских школа балета, због прописа који забрањују - додиривање! Хоће ли Викторијанска ера убудуће бити изучавана као време сексуалних слобода наспрам данашњег "развијеног света"?

Да парадокс буде већи, друштво које ће вам одузети дете због фотографије бебе у кади нема ништа против избора за бикини мис на такмичењима лепоте за мале принцезе од 3 до 7 година. Више есеја у књизи Политика за децу посвећена је овом тематском оквиру и бави се феноменима "принцезификације" и "старлетизације девојчица.

"Политика за децу" Јоване Папан - огледало за одрасле

Пише: Драгана Кањевац
среда, 17 април 2019 10:35

